

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 24. aprīlī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Jautrīte Briede, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 64/2025), ko iesniegušas SIA [..], sabiedrība ar ierobežotu atbildību [..] un [..] SIA (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas)

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Daugavpils pilsētas domes 2024. gada 31. oktobra saistošo noteikumu Nr. 35 “Par vietām un teritorijām Daugavpilī, kurās nav atļauts organizēt azartspēles” 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajiem trīs teikumiem.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

“2. Daugavpils valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā azartspēles nav atļauts organizēt vietās un teritorijās, kur azartspēļu zāles galvenā ieeja atrodas tuvāk par 150 metriem rādiusā līdz šādu ēku tuvākajai ieejai:

2.1. ēka, kurā atrodas pašvaldības iestāde vai kapitālsabiedrība, kurā pašvaldībai pieder vairāk nekā 50 procenti kapitāla daļu;

- 2.2. ēka, kurā atrodas baznīca, lūgšanas nams, kulta celtnē;
- 2.3. ēka, kurā atrodas izglītības iestāde;
- 2.4. ēka, kurā atrodas pasta struktūrvienība;
- 2.5. ēka, kurā atrodas kredītiestāde;
- 2.6. ēka, kurā atrodas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanas vieta;
- 2.7. daudzdzīvokļu dzīvojamā māja;
- 2.8. ēka, kurā atrodas dienesta viesnīca;
- 2.9. ēka, kurā atrodas sporta izglītības iestāde.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par pašvaldības saistošo noteikumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta pašvaldības saistošo noteikumu normas satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma radījusi vai rada nelabvēlīgas sekas pieteikuma iesniedzējam, piemēram, tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, tai ir piemērota. Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Vienlaikus neatkarīgi no tā, kā personas pamattiesību aizskārums izpaužas, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, pieteikuma iesniedzējam jānorāda objektīvi pārbaudāmi fakti, kas raksturo viņa pamattiesību aizskārumu un ļauj konstatēt tā rašanās brīdi (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. un 22.3. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējas ir kapitālsabiedrības, kuru pamatdarbības veids ir azartspēles un derības. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas tīmekļa vietnē tās ir licencētas azartspēļu organizētājas. Proti, Pieteikuma iesniedzējām Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija ir izsniegusi azartspēļu organizēšanas licences. Pieteikumam pievienotas Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas izdotas azartspēļu organizēšanas vietas licences (turpmāk – Licences), uz kuru pamata Pieteikuma iesniedzējas Daugavpils valstspilsētas administratīvajā teritorijā vairākās adresēs ir atvērušas spēļu zāles un totalizatora vietu.

Pieteikuma iesniedzējas vispārīgi norāda, ka viņu pamattiesību aizskārums iestāšoties nākotnē. Proti, lai arī apstrīdētā norma esot stājusies spēkā jau 2024. gada 7. novembrī, esot liela varbūtība, ka Daugavpils valstspilsētas pašvaldība, izdodot individuālus lēmumus, atcelšot tām izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanai tajās adresēs Daugavpils valstspilsētā, kurās, pamatojoties uz Licencēm, Pieteikuma iesniedzējas organizē azartspēles, pieņem totalizatora likmes un derības. Šo viedokli Pieteikuma iesniedzējas pamato, piemēram, ar dažādiem teritorijas plānošanas dokumentiem kā arī dažādās datubāzēs, tostarp arī Google Maps, esošo informāciju. Pieteikuma iesniedzējas uzskata, ka no šīs informācijas var secināt to, ka tās adreses Daugavpils valstspilsētā, kurās tām ir izsniegtas Licences, neatbilst vietām un teritorijām, kurās atbilstoši apstrīdētajai normai esot atļauts organizēt azartspēles. Minēto apsvērumu dēļ esot sagaidāms, ka Daugavpils valstspilsētas pašvaldība drīzumā atcels izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanai un totalizatora un derību likmju pieņemšanas konkrētajās adresēs Daugavpils valstspilsētā, kur šobrīd saskaņā ar izsniegtajām Licencēm tās organizē azartspēles un pieņem totalizatora un derību likmes.

Vērtējot nākotnē sagaidāmu personas pamattiesību aizskārums un izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārums (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-111-01 10. punktu*). Nākotnē sagaidāms aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības tikai tādos gadījumos, kad nelabvēlīgās sekas, kas personai iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, radītu tai būtisku kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 23.2. punktu*). Līdz ar to, ja Pieteikuma iesniedzējas uzskata, ka to pamattiesību aizskārums ir nākotnē sagaidāms, tām jāsniedz gan objektīvi pārbaudāmos faktos balstīts pamatojums tam, ka šis ierobežojums nenovēršami tās skars, gan arī pamatojums tam, ka nelabvēlīgās tiesiskās sekas, kas iestātos apstrīdētās normas piemērošanas gadījumā, radītu tām būtisku kaitējumu. Pieteikumā šāds pamatojums nav sniegts.

Turklāt Daugavpils pilsētas domes 2024. gada 31. oktobra saistošo noteikumu Nr. 35 “Par vietām un teritorijām Daugavpilī, kurās nav atļauts organizēt azartspēles” 3. punkts nosaka, ka Daugavpils valstspilsētas pašvaldības dome izvērtē līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai izsniegto atļauju par azartspēļu organizēšanu atbilstību noteikumiem un atceļ tās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ja atļaujas neatbilst normatīvo aktu prasībām. Līdz ar to pašvaldība bija noteikusi sev pienākumu vērtēt izsniegto atļauju par azartspēļu organizēšanu atbilstību šiem saistošajiem noteikumiem. Attiecībā uz Pieteikuma iesniedzējām no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav secināms, ka Daugavpils valstspilsētas pašvaldība būtu vērtējusi tām izsniegto atļauju azartspēļu organizēšanai atbilstību apstrīdētajai normai un būtu pieņēmusi kādus lēmumus par šīm atļaujām.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 64/2025, kuru iesniegušas SIA [...], sabiedrība ar ierobežotu atbildību [...] un [...] SIA.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Jautrīte Briede